

INSTRUMENTE LEGALE DE PROTECȚIE A MEDIULUI LA NIVEL INTERNAȚIONAL
FIȘA DISCIPLINEI
2017-2018

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Știința și Ingineria Mediului
1.3 Departamentul	Știința mediului
1.4 Domeniul de studii	Știința mediului
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Gestiunea și protecția mediului

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	INSTRUMENTE LEGALE DE PROTECȚIE A MEDIULUI LA NIVEL INTERNAȚIONAL						
2.2 Codul disciplinei	NMR5112						
2.3 Titularul activităților de curs	Ruxandra Malina Petrescu-Mag						
2.4 Titularul activităților de seminar	Ruxandra Malina Petrescu-Mag						
2.5 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					32
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					18
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					38
Tutoriat					3
Examinări					3
Alte activități: consultații					
3.7 Total ore studiu individual					94
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	- Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei: curs tipărit/CD, videoproiector (asigurate de facultate), alte materiale didactice existente la biblioteca facultății.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	- Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei: curs tipărit/CD, videoproiector (asigurate de facultate), alte materiale didactice existente la biblioteca facultății. Termenul predării lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se acceptă cererile de amânare decât pe motive întemeiate

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>Ca urmare a parcurgerii disciplinei, studenții vor dobândi competențe profesionale specifice disciplinei:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cunoaștere și înțelegerea noțiunilor de la cursuri și seminarii privind conceptele specifice dreptului internațional al mediului; 2. Explicare și interpretare unor idei, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei; 3. Instrumental – aplicative: proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice în cadrul proiectelor prezentate și a spețelor analizate. Studenții vor dobândi competențe în vederea ocrotirii mediului prin instrumente specifice dreptului, vor putea să dezvolte o mai bună înțelegere a interacțiunii dintre legislație și restul disciplinelor, vor deține cunoștințe esențiale despre principiile și legile care, în ultimă instanță, impun ordinea în universul eco-legislativ; 4. Atitudinale: formarea unei concepții deschise în abordarea problemelor specifice tematicii cursului – utilă în activitatea de cercetare. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Abilități de lucru în echipă, comunicare orală și scrisă, respectarea și dezvoltarea valorilor și eticii profesionale, luarea deciziilor, autonomia învățării; ▪ Identificarea rolurilor, a responsabilităților într-o echipă multidisciplinară; ▪ Dezvoltarea capacității de a identifica oportunități pentru propria formare profesională în viitor.
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Insușirea cunoștințelor teoretice și practice în domeniul legislației internaționale de mediu și a funcționării instituțiilor implicate în acest proces, a mecanismelor de funcționare a răspunderii internaționale pentru prejudicii cauzate mediului.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Transmiterea noțiunilor de bază privind protecția juridică a mediului la nivel internațional; ▪ Punerea bazelor și dezvoltarea unei noi forme de conștiință individuală și socială și anume, conștiința respectului față de mediu, componentă majoră a conștiinței generale contemporane; ▪ Oferirea unei abordări integrate problemelor de mediu la nivel internațional, respectiv dobândirea de către student a noțiunilor de bază privind legătura organică existentă între mecanismul prevenirii și cel al răspunderii în activitatea de protecție a mediului; ▪ Dezvoltarea capacității de comunicare, utilizând concepte specifice legislației internaționale de mediu.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>Tema: <i>Formarea și dezvoltarea dreptului internațional al mediului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elemente introductive; - Noțiunea de ecologie și mediu în context internațional; - Izvoarele dreptului internațional al mediului; - Teme de reflecție. 	<p>- Prelegere, expunere interactivă și dezbateri. Abordarea este una interdisciplinară, ținând cont de statutul și curricula acestei discipline în țările cu tradiție în domeniu. Metoda de predare este una flexibilă, adaptată cerințelor profesionale ale societății românești. Urmărim antrenarea studenților în activități curriculare și extra-curriculare care să le dezvolte capacitățile de comunicare, interacțiune, analiză și sinteză la un nivel academic ridicat.</p> <p>- Temele abordate în cadrul acestui curs sunt structurate astfel încât să permită atingerea principalelor obiective prezentate în descrierea cursului. În fiecare an, sursele de informare vor fi actualizate în conformitate cu ultimele evoluții în domeniu și vor fi comunicate în timp util masteranzilor. Sursele de informare vor fi disponibile și pe CD-ul care va conține materialele aferente acestui curs.</p> <p>- Strategii de studiu recomandate: Este recomandabilă parcurgerea materiei cel puțin sub forma unei lecturi a suportului de curs, înainte de întâlnirile programate, astfel încât să fie asigurată familiarizarea cu chestiunile care urmează a fi dezbătute și pentru a cere lămuriri cu prilejul întâlnirilor</p>	<p>Prin tematica abordată, am evitat suprapunerile cu „<i>Legislație și politici de mediu</i>”, curs care se predă la nivel licență. În consecință, ne-am aplecat asupra aspectelor ce țin de dreptul internațional al mediului, cu accent pe răspunderea internațională. Dacă în cadrul cursurilor – nivel licență, am abordat chestiuni privind dreptul Uniunii Europene (denumit până în 2009 drept comunitar) și de dreptul național, disciplina „Instrumente legale de protecție a mediului la nivel internațional” se axează mai ales pe aspecte din dreptul internațional al mediului (diferit de cel al UE). Structura cursului este flexibilă, nefiind condiționată de parcurgerea în prealabil a disciplinelor de drept – nivel licență. În cazul masteranzilor care nu au urmat cursurile nivel licență din domeniul studiat, vom dedica câteva ore suplimentare celor care fac cunoștință pentru prima dată cu noțiunile privind dreptul mediului.</p> <p>Indicații bibliografice: Petrescu-Mag, R. M., (2010), <i>Aspecte teoretice și practice privind protecția mediului prin intermediul normelor de drept internațional</i>, Ed. Mega, Cluj-Napoca, pp.17-57.</p>
<p>Tema: <i>Din jurisprudența internațională.: Cazul Lac Lanoux, Cazul Topitoria Trail</i></p>	<p>și pentru a cere lămuriri cu prilejul întâlnirilor</p>	<p>Indicații bibliografice: Petrescu-Mag, R. M., (2010), <i>Aspecte teoretice și practice</i></p>

	<p>prestabilite.</p> <p>O strategie optimă de studiu include cinci etape: lectura de familiarizare; lectura de aprofundare; memorarea datelor esențiale; recapitularea pe fragmente; recapitularea extinsă.</p>	<p><i>privind protecția mediului prin intermediul normelor de drept internațional</i>, Ed. Mega, Cluj-Napoca, pp.17-57.</p>
<p>Tema: <i>Cooperarea internațională în materie de mediu. Cadrul instituțional</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Subiectele dreptului internațional public și al dreptului internațional al mediului; - Structuri internaționale specializate sau cu atribuții în domeniul protecției mediului; - Rolul conferințelor internaționale în materie de cooperare; - Teme de reflecție. 		<p>Indicații bibliografice:</p> <p>Petrescu-Mag, R. M., (2010), <i>Aspecte teoretice și practice privind protecția mediului prin intermediul normelor de drept internațional</i>, Ed. Mega, Cluj-Napoca, pp.59-87.</p>
<p>Tema: <i>Răspunderea internațională pentru daunele aduse mediului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aspecte teoretice și practice privind răspunderea pentru prejudicii cauzate mediului: Avizul consultativ al CIJ asupra legalității utilizării armelor nucleare în conflictele armate; Opinia consultativă privind răspunderea actorilor publici și privați pentru contaminarea genetică a culturilor tradiționale (nemodificate genetic); - Elementele generale ale răspunderii pentru prejudicii aduse mediului; - Răspunderea internațională a statelor pentru fapte ilicite. Cauza Canalul Corfu; Cazul privind Proiectul Gabčíkovo-Nagymaros (Ungaria c. Slovacia); - Răspunderea internațională pentru consecințe prejudiciabile decurgând din fapte neincriminate de dreptul internațional; - Reglementări internaționale speciale privind responsabilitatea pentru prejudicii aduse mediului. Cazul Sonora; - Clarificări privind răspunderea internațională a organizațiilor internaționale; - Teme de reflecție. 		<p>Indicații bibliografice:</p> <p>Petrescu-Mag, R. M., (2010), <i>Aspecte teoretice și practice privind protecția mediului prin intermediul normelor de drept internațional</i>, Ed. Mega, Cluj-Napoca, pp.89-151.</p>
<p>Tema: <i>Drepturile omului și mediul</i></p>		<p>Indicații bibliografice:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Cadrul general de abordare a temei; - Drepturilor Omului legate de protecția mediului. Cauza Tătar c. Romania; Cauza Băcilă c. Romania; Rezoluția nr. 12/85 Hotărârea nr. 7615 (Brazilia), 05.03.1985 Yanomami 1; Schimbările climatice și populația indigenă din nordul Rusiei; - Teme de reflecție. 		<p>Petrescu-Mag, R. M., (2010), Aspecte teoretice și practice privind protecția mediului prin intermediul normelor de drept internațional, Ed. Mega, Cluj-Napoca, pp.153-194.</p>
<p>Tema: <i>Ecologie politică</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Fondatorii, contributorii, afirmarea practică, experiențele politice și ecologismul post-2000 - Teme de reflecție. 		<p>Indicații bibliografice: Duțu, M. (2012), Politici publice de mediu, UJ, București, pp.239-237.</p>
<p>BIBLIOGRAFIE (pentru cursuri): Bibliografia obligatorie: Petrescu-Mag, R. M., (2013), <i>Aspecte teoretice și practice privind protecția mediului prin intermediul normelor de drept internațional</i>, Ed. Mega, Cluj-Napoca. Notă: Reprezintă suportul de bază al cursului. Lupan, E., (2009), <i>Tratat de dreptul protecției mediului</i>, Ed. C.H. Beck, București. Motivul indicării acestor lucrări ca sursă bibliografică principală se datorează faptului că, fiind TRATATE în domeniu, oferă o prezentare exhaustivă a problematicii, actualizată fiind și legislația aferentă. Cărțile sunt oferite spre consultare la biblioteca facultății, la BCU, la biblioteca Facultății de Drept. Bibliografia opțională: Duțu, M., 2007, <i>Tratat de dreptul mediului</i>, ed. a 3-a, Editura C.H.Beck, București. Marinescu, D., (2007), <i>Tratat de dreptul mediului</i>, ediția a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București. Minea, E. M., (2008), <i>Protecția mediului</i>, Ed. Accent, Cluj-Napoca. Oroian, I. Gh., Petrescu-Mag, R. M., (2010), <i>Drept și legislație de mediu</i>, Ed. Bioflux, Cluj-Napoca. Oțel, M. E., (2009), <i>Răspunderea internațională în domeniul mediului</i>, Ed. Universul Juridic, București. Sands, Ph., (1995), <i>Principles of international environmental law. Frameworks, standards, and implementation</i>, vol. I, Manchester University Press, Marea Britanie.</p>		
<p>8.2 Seminar / laborator</p>	<p>Metode de predare</p>	<p>Observații</p>
<p>In cadrul seminariilor se realizează clarificarea chestiunilor prezentate la curs, discuții pe o temă dinaintea stabilită și prezentarea și analizarea referatelor studenților. La seminarii, studentul trebuie să participe activ și să citească notele de la curs, prezența este obligatorie.</p>	<p>- Studii de caz pregătite de studenți; Dezbateri bazate pe referatele (proiectele) repartizate spre pregătire studenților. Abordarea este una interdisciplinară, ținând cont de statutul și curricula acestei discipline în țările cu tradiție în domeniu. Metoda de predare este una flexibilă, adaptată cerințelor profesionale ale societății românești.</p>	
<p>BIBLIOGRAFIE (pentru seminarii):</p>		

Bibliografia obligatorie:

Petrescu-Mag, R. M., (2010), *Aspecte teoretice și practice privind protecția mediului prin intermediul normelor de drept internațional*, Ed. Mega, Cluj-Napoca.

Lupan, E., (2009), *Tratat de dreptul protecției mediului*, Ed. C.H.Beck, București.

Bibliografia opțională:

Birnie, P., Boyle, A., 1994, *International Law and the Environment*, Oxford University Press, SUA.

Duțu, M. (2012), *Politici publice de mediu*, UJ, București

Duțu, M., 2007, *Tratat de dreptul mediului*, ed. a 3-a, Editura C.H.Beck, București.

Marinescu, D., (2007), *Tratat de dreptul mediului*, ediția a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București.

Minea, E. M., (2008), *Protecția mediului*, Ed. Accent, Cluj-Napoca.

Oroian, I. Gh., Petrescu-Mag, R. M., (2010), *Drept și legislație de mediu*, Ed. Bioflux, Cluj-Napoca.

Oțel, M. E., (2009), *Răspunderea internațională în domeniul mediului*, Ed. Universul Juridic, București.

Sands, Ph., (1995), *Principles of international environmental law. Frameworks, standards, and implementation*, vol. I, Manchester University Press, Marea Britanie.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul de față se axează, în special, asupra dispozițiilor legale internaționale care au ca obiect protejarea mediului, luând în considerare și nevoia studenților de a dispune de un material academic de bază. De ce dreptul internațional al mediului? Pentru că, dreptul internațional joacă un rol-cheie în orice efort de a proteja și de a conserva mediul la nivel global. Parafrazând ceea ce Ph. Sands (1995) sublinia în lucrarea „Principles of international law. Framework, standards and implementation”, eforturile internaționale în domeniul mediului vor rămâne marginale dacă nu vor fi concentrate într-un ansamblu integrat cu interesele economice internaționale care dețin un rol primordial în demersurile de inițiativă legislativă și în aranjamentele instituționale. Toate aceste realități reflectate în paginile cursului conferă un caracter interdisciplinar studiului nostru.

Am plecat de la prezentarea unor aspecte teoretice, inserând studii de caz, ce facilitează fixarea cunoștințelor dobândite. Obiectivul nostru de bază este acela de a acorda o poziție privilegiată temei răspunderii internaționale a statului pentru prejudiciile cauzate mediului. Răspunderea statului este un principiu fundamental al dreptului internațional, care decurge din ordinea juridică internațională și din principiul suveranității statale și al echității. În scopul de a oferi o imagine clară a ceea ce înseamnă răspunderea internațională a statului în domeniul mediului, am identificat și descris principiile de bază și normele dreptului internațional al mediului și importanța structurii instituționale internaționale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Insușirea noțiunilor predate pe parcursul semestrului și aptitudinea de a le sintetiza și analiza în cadrul unui examen.	Examen	50% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	Insușirea noțiunilor predate pe parcursul semestrului și aptitudinea de a le sintetiza și analiza, de a le integra în tematica specifică abordată	Contribuția pe parcursul semestrului (susținerea proiectelor, participarea activă la seminarii)	50% din nota finală

10.6 Standard minim de performanță

Prezența la curs nu este obligatorie, nu este contabilizată, însă este recomandată. În caz de nepromovare a uneia din probei, ea trebuie repetată. Nota de promovare este 5 (cinci). Contestațiile rezultatelor finale, depuse în termen de 24 de ore de la comunicarea rezultatelor, se soluționează de către o comisie desemnată în acest sens de către conducerea facultății, în decurs de 48 de ore de la depunerea contestației.

Data: 27. 04. 2017

Semnătura titularului de curs/seminar:
lector dr. Ruxandra M. Petrescu-Mag

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament